

עת"א 55005/09/17 - דיב עבד אלכרים, נגד הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 55005-09-17 עבד אל כרים(אסיר) נ' הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש

בפני
העותר
נגד
המשיבים
כבוד השופט יוסף בן-חמו
דיב עבד אלכרים,
1. הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון
2. מדינת ישראל

החלטה

בפני עתירה נגד החלטת הקצין המוסמך - מפקד מחוז צפון בשב"ס, מיום 17/8/17, שהורה על הפסקה מנהלית של ביצוע המאסר בדרך של עבודות שירות שנגזרו על העותר, מכח סמכותו על פי סעיף 51ט לחוק העונשין, וכי העותר ישא את יתרת עונשו בבית הסוהר.

על העותר נגזר עונש אסר לתקופה של 4 חודשים שירוצה בדרך של עבודות שירות (ע"פ 25639/11/16), החל מיום 1/3/17 (לאחר שעונשו הופחת במסגרת ערעור מ-6 חודשים).

נימוקי העתירה

- ביום 21/3/17 פנה המפקח מטעם הממונה על ביצוע עבודות השירות לעותר והודיע לו כי עליו לעבור למקום עבודה אחר, מבלי שהוסברה לו סיבת ההעברה.
- ביום 4/4/17 פנה המפקח בפעם השנייה ושוב הורה לו לעבור למקום עבודה שלישי ללא כל הסבר על סיבת ההעברה.
- בחודש מאי שב ופנה המפקח על האסיר ושוב ביקש ממנו לעבור למקום עבודה אחר - בבית חולים הגליל בנהריה. כשהגיע העותר לבית החולים, הוא סורב בטענה שבית החולים איננו מקבל עוד עובדי שירות.
- העותר הוצב לעבודה "בבית הקשיש" בעכו, אך לא התחבר למקום העבודה. ביקש העברה והמפקח נעתר לבקשתו והורה על עברתו ל"בית אבות פאלס" בנהריה. קודם לכן, זומן העותר לשיחת בירור שנערכה ביום 16/5/16, שם הסביר העותר למפקח כי הוא סטודנט, מזה מס' חודשים הוא איננו עובד, בעקבות כך נקלע למצב כלכלי קשה, הוא עוזר לאביו בעסק (קיוסק פלאפל), לא התחבר למקום העבודה שם הוצב ואין לו כסף למימון

נסיעות להגיע למקום עבודות השירות (סעיף 7 לעתירה).

- לטענת העותר, הבטיח לו המפקח כי במקום העבודה אליו הועבר ישולמו לו הוצאות נסיעה.
- בעקבות אי התייצבותו לעבודה, זומן העותר לשיחת בירור נוספת, ביום 6/6/17. שוב טען העותר בפני עורך הבירור כי אין לו כסף למימון נסיעות, התנצל והתחייב שלא להיעדר עוד.
- ביום 8/6/17 ארעה תאונה לעותר, הוא נפל מאופניים חשמליות ונחבל. העותר הודיע על כך למפקח.
- ביום 11/6/17 הגיעה לידי העותר הזמנה לשימוע שייערך ביום 21/6/17.
- ההחלטה לזמנו לשימוע, חמישה ימים בלבד לאחר שיחת הבירור הראשונה, לוקה בחוסר סבירות מובהק, רחוקה מעקרון הצדק ורחוקה משיקולי השיקום, כרחוק מזרח ממערב.
- למרות שסבל מכאבים התייצב העותר במשרדי יחידת עבודות השירות ביום 21/6/17, כשהוא מצויד במסמכים רפואיים לאימות טענותיו. עורך השימוע החליט לאפשר לו להמשיך בעבודות השירות.
- במקום העבודה בבית האבות פלאס, לשם חזר ביום 12/7/17, נדרש העותר לבצע עבודות פיזיות של שיפוצים, למרות בעיותיו הרפואיות. העותר פנה למפקח מטעם הממונה וזה אישר לו להמתין בבית עד שימצא לו מקום עבודה אחר.
- העותר הועבר לעבודה ב"מרכז שיקום" עכו, עבד שם ימים ספורים, "לאחר מכן החלה תקופת המבחנים - העותר סטודנט במכון וינגייט, לומד קורס מדריך כושר גופני ובריאות. לא זו אף זו העותר נקלע למצב כלכלי קשה ביותר וכבר הוטלו על חשבון הבנק של העותר עיקולים שונים, ומכאן נקלע למצב נפשי קשה ונכנס לדיכאון והפסיק להתייצב לעבודות השירות (סעיף 13 סיפא לעתירה).
- המשיב טעה טעות קשה משלא זימן את העותר לשימוע בטרם חרץ את גורלו (סעיף 19 לעתירה) ומבלי שניתנה לו האפשרות לשטוח את טענותיו.

כתב התשובה

- העותר לא התייצב לביצוע עבודות השירות למרות מס' הזדמנויות רב שניתנו לו, שיחות בירור והתראות.
- העותר זומן לשימוע, חתם על האישור בכתב ידו וניתנו לו הזדמנויות להשמיע את טענותיו.
- ההחלטה להפסיק את עבודות השירות ניתנה כדין והיא מתחייבת לנוכח הנסיבות.
- החלטת הממונה עומדת במבחנים המנהליים ובמבחן הסבירות.

דין

עמוד 2

לאחר שבחנתי את טענות הצדדים, נחה דעתי כי אין ממש בנימוקי העתירה. מדובר במקבץ של "סיפורי מעשיות" שחלקן אינן מתיישבות זו עם זו. טענותיו עומדות בסתירה למסמכים ולאסמכתאות בכתב שצורפו לתגובת המשיבה.

המסקנה העולה מטענות העותר היא כי מבחינתו ביצוע עבודות השירות הוא בעדיפות אחרונה. קודמים לה צרכיו כסטודנט וצרכי עבודה ופרנסה.

להלן העובדות העולות מהמסמכים :

· העותר הורשע בעבירה של אימים ותקיפת עובד ציבור, לאחר שהיכה סוהר בבית הסוהר גלבוה בפניו ודחף אותו, תוך שהוא גורם לו נזק פיזי וחבלה של ממש. באותה עת היה העותר בסטטוס של "עצור עד תום ההליכים". בעברו מס' הרשעות קודמות בגין אלימות. דינו נגזר לעונש מאסר של 6 חודשים בדרך של עבודות שירות בצד עונשים נלווים נוספים. עונשו הופחת ל 4 חודשים בערעור.

· במסגרת גזר הדין הזהיר בית המשפט את הנאשם כי תנאי ההעסקה קפדניים, וכי כל חריגה מכללי הממונה עלולה להביא להפסקת עבודות השירות.

· בחוות דעת הממונה מיום 13/6/16 שהתקבלה בבית המשפט בטרם גזה"ד מציין הממונה:

"הנידון הביע הסכמתו לריצוי מאסר בעבודות שירות והוסברו לו תנאי הריצוי".

בסעיף 4.1 :

**"לנידון נערכה בדיקה רפואית ולאור תוצאותיה :
הנידון יכול לעבוד בכל עבודת שירות ללא מגבלה".**

ובסעיף 4.2 :

**"המועמד ציין במהלך הריאיון שמצבו הכלכלי לא יהיה עילה לבעיות כגון
התייצבות לריצוי עבודות שירות ויש בכוונתו לבצע את הנדרש ממנו באופן שאליו
התחייב"**

התחייבויות לחוד ומעשים לחוד.

למן ההתחלה, הפר העותר את תנאי עבודות השירות. העותר חתם ביום 1/3/17 עם התייצבותו לביצוע עבודות השירות על הכללים והתנאים לביצוע עבודות שירות, לאחר שקרא את תנאי הריצוי והודיע שהוא מסכים ומתחייב לעבוד לפיהם.

במהלך התקופה מאז תחילת ביצוע עבודות השירות נעדר העותר רבות ממקום עבודתו, ללא אישור, או תוך הצגת אישורי מחלה חלקיים.

- בחודש 03/2017 נעדר 6 ימים ללא אישור.
- בחודש 04/2017 נעדר 9 ימים, מתוכם 4 באישור.
- בחודש 05/2017 נעדר 15 יום, מתוכם 2 באישור.
- בחודש 06/2017 נעדר 2 ימים ללא אישור, 12 יום עם אישור מחלה.
- בחודש 07/2017 נעדר 9 ימים ללא אישור ו - 10 ימים עם אישור מחלה.
- בחודש 08/2017 לא עבד כלל.

הממונה נאלץ לקיים 3 שיחות בירור עם העותר לאור תפקודו הלקוי והיעדרות מעבודה ללא אישור. העותר הזהר בתום השיחות וניתנו לו הזדמנויות להמשיך בעבודות השירות.

ביום 16/5/17 נערכה עם העותר שיחת בירור בנימוק: **"לעו"ש היעדרויות רבות ללא אישור מפקח, וציין כי עבר מס' מקומות עבודה ולא הסתדר"**. תגובתו בשיחת הבירור: **"יש לי כמה סיבות, אני עובד ולומד"**. בתום הבירור הזהר העותר.

ביום 21/5/17 זומן העותר לשיחת שימוע שנערכה ביום 6/6/17 לאחר שאזהרות בע"פ לא הועילו.

תגובת העותר: **"אני מבטיח להגיע ולא להעדר. אני מבקש סליחה"**. העותר הזהר "אזהרה חמורה. וכן זומן לשימוע ליום 21/6/17 ואישר את ההזמנה בחתימת ידו.

לבקשת העותר נדחה השימוע לאחר שביקש הזדמנות אחרונה והבטיח להתייצב באופן סדיר לעבודה.

גם על ההזמנה לשימוע בו הומלץ על הפסקה מנהלית חתם העותר בחתימת ידו ונשלחה לו, בנוסף הזמנה.

בשיחת הבירור מיום 1/8/17 אמר העותר: **"יש לי הרבה דברים. אין לי אוטו, יש לי לימודים, אין לי איך להגיע"**.

החלטת עורך הבירור: **"אזהרה חמורה... כמו כן, מוזמן לשימוע..."**

מלבד הבירורים המפורטים, נעשו ניסיונות מצד המפקח לגרום לעותר לבצע את עבודות השירות, אך העותר ניתק מגע.

- ביום 9/8/17 התקשר המפקח לעותר על מנת לבדוק מדוע לא התייצב לעבודה, אך לא היה מענה.

- ביום 22/6/17 התקשר המפקח לעותר והודיע לו על דחיית מועד השימוע.

· ביום 9/7/17 התקשר המפקח אל העותר אך לא היה מענה.

· ביום 20/7/17 שוחח המפקח עם העותר לאחר שזה עזב את מקום העבודה ללא אישור.

· ביום 24/7/17 התקשר המפקח לעותר בשל היעדרויותיו מהעבודה, אך לא היה מענה.

· ביום 25/7/17 שוחח המפקח עם העותר ורשם מזכר :

**"העו"ש לא מתייב לעבודה, בשיחה איתו נמצא באזור נתניה. יש לו מבחן .
כאשר נשאל מדוע לא התייב לעבודה טען שיש לו המון סידורים. הובהר לעו"ש
שעליו להתייב וכמו כן מוזמן לשימוע".**

· ביום 26/7/17 התקשר המפקח לעותר, לא היה מענה.

· ביום 13/8/17 התקשר המפקח לעותר, לא היה מענה.

· ביום 14/8/17 התקשר המפקח לעותר, לא היה מענה.

· העותר הועבר **7** מקומות עבודה שונים לאור תפקודו הלקוי ולבקשת המעבידים השונים שלא להעסיקו עוד.

· המעביד - "האגודה למען הקשיש" פנה למפקח במכתב מיום 18/5/17 :

**"הנני פונה אליך להוציא את העובד מעבודת שירות במרכז לקשיש עכו, בשל
התנהגותו הבעייתית. הנ"ל הגיע בתאריך 17/5/17... התקבל במשרד וסירב
לעשות את העבודה אשר נתבקש, כעבור כמה דקות נעלם. היום הגיע בשעה
8:13 ומאותו רגע התיישב בחוסר מעש וטען שמחכה להנחיות ממך. פניתי אליו
והוא אמר שלא יעשה כלום עד שתבוא. ביקשתי ממנו שיסיים להיום וילך הביתה.
אינני מעוניינת לקבלו בחזרה למרכז היום".**

במכתב של "מרכז טניס עכו", שהופנה למפקח נכתב :

**"מחסיר המון. לא מופיע ועקב היעדרותו לא ניתן לבצע את המטלות כנדרש.
כאשר נשאל מדוע מחסיר, טען שהוא לומד וקשה לו להגיע. לאור האמור אבקש
להעבירו למקום אחר".**

במכתב של "המועצה הדתית עכו" מיום 18/7/17 שנשלח למפקח, נכתב :

**"העובד הנ"ל לא היה מגיע בקביעות לעבודת השירות ולא היה מבצע את
ההוראות".**

בבקשה להפסקת עבודה מנהלית, פורטו העילות המצדיקות הפסקת העבודות. צוין שזומן גם בדואר רשום לשימוע ביום

16/8/17 ומשלא התייצב המליץ עורך השימוע על הפסקה מנהלית.

כאמור, כעולה מהנספח לכתב התשובה, חתם העותר ביום 11/7/17 על הזמנה לשימוע שנקבע ליום 16/8/17. העותר לא הכחיש את חתימתו. המועד החדש לשימוע - 16/8/17, נקבע לאחר שמועד שימוע קודם שנקבע נדחה.

ברע"ב 4982/14 זולנוב נ' מ"י, נקבע כי הפרה של תנאי העבודה, לרבות היעדרויות ואיחורים עלולה להביא להמרת העונש למאסר מאחורי סורג ובריח.

נידון אשר התנהלותו מלמדת עליו כי אינו נוטל בשתי ידיים, ברצינות ובאחריות את ביצוען של עבודות השירות, מסתכן באובדן הפריבילגיה האמורה (רע"ב 8470/09 אברג'ל נ' מ"י).

מאסר בדרך של עבודות שירות אינו "תכנית כבקשתך" לפי רצונו ואוות נפשו של האדם, ברצותו יבוא למקום העבודה וברצותו יעדר ככל העולה על רוחו (רע"ב 11160/07 ביטון נ' מ"י).

ברע"ב 1684/13 עראר נ' מ"י קובע בית המשפט :

**"בהיות עבודות שירות סוג של מאסר בפועל, הגמישות בהן מוגבלת ביותר. יתר על כן, אין להלום גם טרחת אין קץ לרשויות בשל הפרות על ידי אסיר בעבודות שירות, על ידי הכבדה חוזרת ונשנית בשל טרוניות והפרות. אכן עסקינן בחירותו של אדם, אך על ההחלטה בסופו של יום להידרש גם לראיות המנהליות ולהתייחסות לא רצינית של אסיר פלוני, ההופכת את הריצוי לחוכא ואיטלולא...
...ואולם, למקרא הדברים נראה כי המבקש סבור, למרבה הצער, כי עבודות השירות "עובדות אצלו". למבקש ניתנו הזדמנויות רבות לרצות את מאסרו בדרך של עבודות שירות, אך פעם אחר פעם הקדיח את תבשילו, הפר את התנאים וביקש - לעיתים אף דרש, כי אלה יתואמו לצרכיו, משל מדובר היה בהתנדבות או יוזמה פרטית שלו, חסד מצידו למערכת ולא סנקציה עונשית".**

הדברים האמורים הולמים בהחלט את נסיבות המקרה שבפני. החלטת הקצין הממונה, מתבקשת בנסיבות אלה.

נראה שהעותר הכתיב תוצאה זו על ידי מחדליו החוזרים ונשנים.

העתירה נדחית.

העותר יתייצב לריצוי יתרת מאסרו בבית המעצר קישון, ביום 8/11/17 עד השעה 09:00.

ניתנה היום, ט"ז חשוון תשע"ח, 05 נובמבר 2017, בהעדר
הצדדים.